

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny śródroczne z historii dla klasy II

Temat lekcji	Wymagania na poszczególne oceny					
	niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Rozdział I: Polska i świat w XII–XIV wieku						
1. Wyprawy krzyżowe Zagadnienia, materiał nauczania • przyczyny, przebieg i skutki wypraw krzyżowych • powstanie zakonów rycerskich • krucjaty na terenie Europy • udział książąt piastowskich w krucjatach	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,	• poprawnie posługuje się terminami: krucjata, krzyżowcy, Lewant, zakony rycerskie • prawidłowo sytuuje na osi czasu okres wypraw krzyżowych • lokalizuje na mapie Palestynę	• wymienia wydarzenia związane z latami: 1095 r., 1096 r., 1291 r. • wymienia zakony rycerskie założone podczas krucjat: joannitów, templariuszy i Krzyżaków • wskazuje co najmniej jedną przyczynę oraz jeden skutek wypraw krzyżowych • przedstawia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi	• omawia przyczyny wypraw krzyżowych i wskazuje ich skutki • wskazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • wyjaśnia specyficzny charakter czwartej krucjaty oraz wymienia skutki zdobycia Bizancjum przez krzyżowców	• przedstawia zasady funkcjonowania zakonów rycerskich • porównuje uzbrojenie i sposób walki rycerzy europejskich z wyposażeniem oraz taktyką walki saracenów • omawia pozytywne i negatywne skutki wypraw krzyżowych dla Europy i Azji Mniejszej	• wskazuje udział książąt piastowskich w wyprawach
2. Polska dzielnicowa Zagadnienia, materiał nauczania • postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego i podział Polski na dzielnice • odstąpienie od zasady senioratu • rozdrobnienie dzielnicowe i rywalizacja	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na	• poprawnie posługuje się terminami: statut, senior, princeps • wskazuje na mapie dzielnicę senioralną i dzielnicę juniorów • podaje wydarzenie, które rozpoczęło rozbięcie dzielnicowe (testament Bolesława Krzywoustego 1138 r.) • określa podstawowe założenia testamentu Bolesława Krzywoustego	• wskazuje na mapie dzielnice Polski: Małopolskę, Wielkopolskę, Mazowsze, Śląsk, Pomorze Gdańskie, Pomorze Zachodnie • wymienia synów Bolesława Krzywoustego oraz przyznane im ziemie • omawia zasadę senioratu i pryncypatu • omawia przyczyny	• podaje wydarzenia związane z latami 1180 r. 1227 r. • omawia przyczyny i skutki odstąpienia od zasady senioratu • wymienia grupy społeczne, które dążyły do przywrócenia jedności państwa polskiego • omawia przemiany gospodarcze na ziemiach polskich – rozwój	• wskazuje tereny utracone przez książąt piastowskich w czasie rozbitcia dzielnicowego, m.in. Pomorze Szczecińskie, ziemię lubuską, drohiczyńską i chełmińską • przedstawia zagadnienie rozbitcia dzielnicowego jako zjawiska w rozwoju państwa feudalnego • wyjaśnia przyczyny dążeń zjednoczeniowych	• porównuje rozbięcie dzielnicowe z procesem rozdrobnienia feudalnego w Europie

<p>między książętami piastowskimi</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutki rozbitcia dzielnicowego • przemiany gospodarcze na ziemiach polskich w XIII w. • zmiany terytorialne w okresie rozbitcia dzielnicowego 	<p>zadany temat,</p>	<p>oraz znaczenie tego dokumentu</p>	<p>i skutki konfliktów wewnętrznych trwających podczas rozbitcia dzielnicowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze przemiany gospodarcze w Polsce w XIII w. 	<p>osadnictwa i rzemiosła, wydobycie złota, srebra oraz ołowiu, wybudowanie kopalni soli w Bochni i Wieliczce</p>	<p>poszczególnych grup społecznych</p>	
<p>3. Mongołowie Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • podboje Czyngis-chana • budowa imperium mongolskiego • podbój Rusi • najazd Tatarów na Polskę • rozpad imperium mongolskiego 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Mongołów • podaje wiek podbojów Czyngis-chana • wymienia co najmniej jeden skutek najazdu tatarskiego na Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje na mapie tereny w Europie, które atakowali Tatarzy • przedstawia dokonania postaci: Czyngis-chana, Henryka Pobożnego • podaje rok bitwy pod Legnicą – 1241 • określa przyczyny rozpadu imperium mongolskiego w późniejszych wiekach • poprawnie posługuje się terminami: jarłyk, haracz, chan 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok bitwy nad rzeką Kałką – 1223 i przedstawia skutki tego starcia • opisuje zasady organizacji państwa mongolskiego • wskazuje przyczyny i skutki sukcesów Mongołów • szczegółowo omawia i wyjaśnia znaczenie oraz skutki bitwy pod Legnicą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia skutki najazdów tatarskich na państwa europejskie • określa przyczyny sukcesów militarnych Mongołów • charakteryzuje stosunek Europejczyków do Mongołów • wyjaśnia pochodzenie określenia <i>Tatarzy</i> 	
<p>4. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • północno-wschodni sąsiedzi Polski w XIII w.: Prusowie i Jaćwingowie • sprowadzenie Krzyżaków do Polski • założenie i rozwój 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo posługuje się terminami: zakon krzyżacki, komtur, wielki mistrz • podaje rok sprowadzenia Krzyżaków do Polski –1226 • wskazuje na mapie tereny państwa krzyżackiego • podaje podstawową przyczynę sprowadzenia Krzyżaków do Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój terytorialny państwa zakonnego • wymienia plemiona podbite przez Krzyżaków: Prusów i Jaćwingów • podaje korzyści i zagrożenia wynikające z osiedlenia się Krzyżaków w Prusach • wskazuje na mapie Malbork • charakteryzuje postać 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę powstania zakonu krzyżackiego • wyjaśnia przyczyny sprowadzenia Krzyżaków do Polski • wymienia przyczyny sukcesów militarnych i gospodarczych państwa krzyżackiego • omawia okoliczności zajęcia przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia etapy budowy państwa zakonnego • charakteryzuje zamek w Malborku jako przykład średniowiecznej fortyfikacji • wskazuje, jaki wpływ mieli rycerze zakonni na rozwój gospodarczy podbitych ziem polskich • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>komturia</i> 	

państwa zakonnego • podbój i chrystianizacja Prus • budowa Malborka	zadany temat,		Konrada Mazowieckiego			
5. Zjednoczenie państwa polskiego Zagadnienia, materiał nauczania • skutki rozbitcia dzielnicowego • tendencje integracyjne wśród książąt piastowskich • próby zjednoczenia ziem polskich podejmowane przez książąt śląskich, Przemysła II oraz Wacława II • przejęcie władzy przez Władysława Łokietka i jego koronacja • zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków • początek konfliktu z Krzyżakami – zmagania dyplomatyczne i militarne	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,	• wymienia przynajmniej jedną przyczynę zjednoczenia ziem polskich • wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Władysława Łokietka • prawidłowo określa wiek wydarzeń, które pojmuje jako proces	• poprawnie posługuje się terminami: starosta, grosz praski • podaje lata wydarzeń: koronacja Przemysła II – (1295), Wacława II (1300), Władysława Łokietka (1320) • przedstawia przyczyny podejmowania prób zjednoczenia ziem polskich • wymienia książąt piastowskich dążących do połączenia ziem polskich: Henryka Probusa, Przemysła II, Władysława Łokietka • omawia znaczenie koronacji Władysława Łokietka w Krakowie dla integracji państwa polskiego • opisuje próby odzyskania przez Władysława Łokietka Pomorza Gdańskiego	• wskazuje i charakteryzuje etapy jednoczenia ziem polskich na przełomie XIII i XIV w. • wymienia tereny wchodzące w skład państwa polskiego za panowania Przemysła II, Wacława II i Władysława Łokietka • omawia konflikty państwa polskiego z Krzyżakami i Czechami • prezentuje dokonania Władysława Łokietka w procesie jednoczenia ziem polskich • przedstawia okoliczności i przebieg bitwy pod Płowcami w 1333 r.	• omawia zmiany gospodarcze i administracyjne wprowadzone za panowania Wacława II • opisuje przyczyny i przebieg buntu możnowładców pod wodzą wójta Alberta • określa rolę Polski na arenie międzynarodowej • wyjaśnia znaczenie sojuszy zawartych przez Polskę z Danią i Węgrami	
6. Państwo Kazimierza Wielkiego Zagadnienia, materiał nauczania • odbudowa Królestwa Polskiego za	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu	• poprawnie posługuje się terminami: przywilej składu, prawo przymusu drogowego, poradlnie • wie, kim był i czym zasłynął Kazimierz Wielki • wskazuje na mapie państwo Kazimierza	• podaje wydarzenia związane z datami: 1335 r., 1343 r., 1364 r., 1370 r. • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego • określa przyczyny i	• podaje lata i omawia wydarzenia: 1366 r. i 1348 r. • opisuje działania dyplomatyczne Kazimierza Wielkiego mające na celu	• wskazuje cele polityki Kazimierza Wielkiego związane z umacnianiem pozycji państwa polskiego • charakteryzuje znaczenie podboju Rusi Halickiej dla rozwoju gospodarczego państwa polskiego	

<p>czasów Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • reformy gospodarcze (prawna, skarbowa, monetarna) przeprowadzone przez Kazimierza Wielkiego • założenie Akademii Krakowskiej • dyplomatyczne rozwiązanie konfliktów z Krzyżakami i Czechami • ekspansja terytorialna Polski na tereny Rusi Halickiej • śmierć Kazimierza Wielkiego – koniec dynastii Piastów 	<p>minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>Wielkiego</p>	<p>skutki ekspansji na tereny Rusi Halickiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia reformy gospodarcze wprowadzone przez Kazimierza Wielkiego • omawia wkład Kazimierza Wielkiego w umocnienie państwa polskiego pod względem politycznym i gospodarczym 	<p>zakończenie sporów z Czechami i Krzyżakami</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia reformy wprowadzone przez Kazimierza Wielkiego i ich znaczenie dla unifikacji i rozwoju gospodarczego ziem polskich • przedstawia rozwój terytorialny państwa Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje politykę Kazimierza Wielkiego wobec Żydów • podaje przykłady miejscowości, w których wybudowano Orle Gniazda 	
Rozdział II: Społeczeństwo średniowiecza						
<p>1. System feudalny Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • społeczeństwo feudalne • podział społeczeństwa na stany • kultura rycerska i dworska • narodziny monarchii stanowej w Polsce 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: senior, wasal, lenno, hołd lenny, system feudalny, stan • określa powiązania tworzące drabinę feudalną społeczeństwa średniowiecznego • wymienia stany: rycerstwo, duchowieństwo, mieszczaństwo i chłopów • przedstawia przebieg hołdu lennego oraz pasowania na rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: suzeren, społeczeństwo stanowe, monarchia patrymonialna • wyjaśnia zasady funkcjonowania systemu feudalnego • omawia pozycję prawną i majątkową stanu rycerskiego • podaje cechy charakterystyczne kultury rycerskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polegała zasada „Wasal mojego wasala nie jest moim wasalem” • przedstawia pozycję społeczną duchowieństwa, rycerstwa, chłopów i mieszczan • charakteryzuje monarchię stanową 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizmy powstania i funkcjonowania systemu feudalnego • na przykładzie państwa polskiego zjednoczonego przez Władysława Łokietka przedstawia cechy monarchii stanowej • omawia różnice pomiędzy monarchią patrymonialną a monarchią stanową 	
<p>2. Życie</p>	<p>–nie opanował</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia obowiązki i 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie 	

<p>średniowiecznej wsi Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wieś we wczesnym średniowieczu • zmiany w rolnictwie w XIII i XIV w. • kolonizacja na prawie niemieckim • lokacja osad wiejskich • życie codzienne mieszkańców średniowiecznej wsi • układ przestrzenny wsi w średniowieczu • pochodzenie nazw miejscowości 	<p>umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>terminami: lokacja, sołtys, dwupółowka, trójpolówka</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny rozwoju kolonizacji wiejskiej 	<p>terminami: ława, wolnizna metoda wypaleniskowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia wynalazki i ulepszenia w rolnictwie wprowadzone w XII –XIV w. • omawia etapy zakładania wsi na prawie niemieckim • charakteryzuje zajęcia i życie codzienne chłopów w średniowieczu 	<p>uprawnienia sołtysa i wyjaśnia jego specyficzną rolę w osadzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego trójpolówka była skuteczniejszą metodą uprawy ziemi niż dwupółowka i gospodarka wypaleniskowa 	<p>kolonizacji wiejskiej dla rozwoju gospodarczego Polski w XIII–XIV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy pochodzenie nazw miejscowości, takich jak Środa, Piątek, Wola, Piekary, Kowale • porównuje lokacje na prawie polskim i niemieckim 	
<p>3. Średniowieczne miasto i jego mieszkańcy Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój miast w średniowiecznej Europie • układ przestrzenny miasta w średniowieczu • struktura organizacji rzemieślniczej – cechu • życie codzienne w średniowiecznym mieście 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, burmistrz, ława, cech, czeladnik • wymienia warstwy społeczne w miastach średniowiecznych • przedstawia warunki życia codziennego w średniowiecznym mieście 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polegała lokacja miasta na prawie magdeburskim • wyjaśnia, jakie funkcje pełniły w średniowiecznym mieście: ratusz, pręgierz, rynek, targowisko, mury • podaje elementy obronne średniowiecznego miasta • określa rolę miast w polityce i gospodarce państw europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje życie codzienne mieszczan o różnym statusie społecznym • omawia kompetencje wójta, rady miejskiej i burmistrza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznaczało powiedzenie: „Powietrze miejskie czyni wolnym” • porównuje rolę i znaczenie miast polskich i europejskich w średniowieczu • charakteryzuje znaczenie hanzy bałtyckiej dla tego regionu 	

<p>4. Kościół w średniowieczu Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicowanie stanu duchownego • zakony benedyktynów i cystersów oraz ich rola w społeczeństwie średniowiecznym • wpływ Kościoła na średniowieczną kulturę • założenie zakonów żebraczych • ruchy heretyckie funkcjonujące w średniowieczu • kryzys papieżstwa i niewola awiniońska • sobór w Konstancji 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: duchowieństwo, benedyktyni, cystersi, ruchy heretyckie, inkwizycja, zakony żebracze • wskazuje na mapie najpopularniejsze w średniowieczu miejsca pielgrzymek – Rzym i Santiago de Compostela • wyjaśnia wyrażenie „benedyktyńska praca” 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata soboru w Konstancji: 1414–1418 • przedstawia dokonania postaci: św. Benedykta z Nursji, św. Franciszka z Asyżu, św. Dominika Guzmána • wymienia średniowieczne ruchy heretyckie: waldensów i albigensów • określa rolę Kościoła w rozwoju państw europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny i skutki utworzenia zakonów żebraczych oraz ich znaczenie • uzasadnia, dlaczego działalność ruchów heretyckich wywołała sprzeciw Kościoła • charakteryzuje poglądy wyznawane przez albigensów i waldensów • wymienia najstarsze ośrodki zakonne na ziemiach polskich • wskazuje na mapie tereny europejskie, na których organizowano w średniowieczu krucjaty 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację materialną duchowieństwa w średniowieczu i wskazuje źródła majątku Kościoła • wyjaśnia wpływ zakonów na gospodarkę i kulturę w społeczeństwie średniowiecznym • porównuje zakony żebracze z zakonami rycerskimi oraz tłumaczy ich rolę 	
<p>5. Kultura i nauka wieków średnich Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • uniwersalny charakter kultury średniowiecznej • średniowieczne wzorce osobowe: asceta, rycerz, władca • rola łaciny jako międzynarodowego języka dyplomacji, nauki i kultury • edukacja i uniwersytety w średniowieczu 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: uniwersytet, scholastyka, sztuki wyzwolone • wymienia średniowieczne wzorce osobowe: ascety, rycerza, władcy • określa obszary kultury, na które miał wpływ Kościół 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania św. Tomasza z Akwinu • wyjaśnia, dlaczego kultura średniowiecza określana jest mianem uniwersalnej • omawia znaczenie łaciny w średniowiecznej Europie • wskazuje wpływ Kościoła na rozwój architektury i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje średniowieczne wzorce osobowe • przedstawia postacie, które w kulturze europejskiej uznaje się za wzorce: Szymona Słupnika, Rolanda, Karola Wielkiego • omawia cechy charakterystyczne kultury rycerskiej, dworskiej i ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę kobiet w średniowieczu na przykładzie Eleonory Akwitańskiej i Jadwigi Śląskiej • wymienia pierwsze europejskie uniwersytety i omawia ich rolę dla rozwoju nauki w średniowieczu • ocenia znaczenie działalności ojców Kościoła i św. Tomasza z Akwinu 	
<p>6. W cieniu kościołów i zamków</p>	<p>–nie opanował umiejętności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki romańskie i gotyckie 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: portal, 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje styl romański ze stylem gotyckim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia genezę architektury romańskiej 	

<p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • architektura średniowiecznej Europy • cechy charakterystyczne architektury, malarstwa i rzeźby w stylu romańskim oraz gotyckim • sztuka polskiego średniowiecza • średniowieczna rzeźba i zdobnictwo 	<p>związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>na ziemiach polskich, w tym w swoim regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne dla stylu romańskiego i gotyckiego 	<p>prezbiterium, przypora, inicjał, miniatura, <i>Biblia pauperum</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • posługując się mapą wskazuje miejsca najsłynniejszych zabytków architektury romańskiej i gotyckiej • wyjaśnia, w jaki sposób kopiowano i ozdabiano księgi w średniowieczu 	<p>i wymienia ich cechy charakterystyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, w których znajduje się najwięcej zabytków romańskich i gotyckich • podaje przykłady średniowiecznych budowli świeckich • tłumaczy rolę Kościoła w rozwoju architektury i sztuki średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie <i>Biblia pauperum</i> dla upowszechniania zasad religii chrześcijańskiej • tłumaczy, dlaczego polskie budownictwo w stylu romańskim nie rozwinęło się w tak wysokim stopniu jak w Europie Zachodniej 	
Rozdział III: U schyłku średniowiecza						
<p>1. Unia Polski z Litwą</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • panowanie Andegawów w Polsce • przywilej koszycki • sytuacja na Litwie przed zawarciem unii z Polską • unia polsko-litewska w Krewie • znaczenie chrystianizacji Litwy na arenie międzynarodowej • unia w Wilnie i Horodle 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: przywilej, unia, unia personalna, bojarzy • wymienia postanowienia unii w Krewie i Horodle • wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, państwo zakonu krzyżackiego, Węgry 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1374 r., 1385 r., 1401 r., 1413 r. • przedstawia dokonania postaci: Mendoga, Ludwika Andegaweńskiego, Giedymina, Jadwigi, Władysława Jagiełły, Witolda • na podstawie drzewa genealogicznego wskazuje pokrewieństwo między Piastami, Andegawami i Jagiellonami • podaje przyczyny i skutki wstąpienia Władysława Jagiełły na tron polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności wstąpienia na polski tron Ludwika Andegaweńskiego • opisuje okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie • wyjaśnia, dlaczego unia polsko-litewska była odnawiana w Wilnie w 1401 r. i w Horodle w 1413 r. • wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z zawarcia unii polsko-litewskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację Polski i Litwy w drugiej połowie XIV w. • przedstawia rozwój terytorialny i polityczny państwa litewskiego w XIII i XIV w. • ocenia panowanie Jadwigi i Władysława Jagiełły • opisuje skutki unii w Krewie dla sytuacji międzynarodowej Litwy 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej na tle sytuacji międzynarodowej w Europie • porównuje unię polsko-litewską z innymi funkcjonującymi wówczas w Europie (np. unia kalmarska)
<p>2. Wielka wojna z zakonem krzyżackim</p> <p>Zagadnienia,</p>	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • podaje wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Ulricha von Jungingena, Zawiszy Czarnego, Mikołaja 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg działań wojennych w czasie wielkiej wojny z zakonem w latach 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację państwa polsko-litewskiego na przełomie XIV i XV w. • opisuje uzbrojenie lekkiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe elementy uzbrojenia rycerzy z początku XV w.

<p>materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • bitwa pod Grunwaldem i jej znaczenie • pokój toruński z 1411 r. i skutki wielkiej wojny z Krzyżakami • rola konfliktu polsko-krzyżackiego na arenie międzynarodowej • postanowienia soboru w Konstancji 	<p>historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>związane z latami: 15 lipca 1410 r., 1411 r, 1414–1418</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia pokoju toruńskiego z 1411 r. 	<p>Trąby, Pawła Włodkowica</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Czerwińsk, Grunwald, Malbork, Toruń • wymienia skutki wielkiej wojny z Krzyżakami • omawia udział Polaków na soborze w Konstancji 	<p>1409–1411</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<p>jazdy litewskiej biorącej udział w bitwie pod Grunwaldem</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia udział Pawła Włodkowica w obradach soboru w Konstancji • wymienia najważniejsze tezy przedstawione przez Pawła Włodkowica na soborze 	
<p>3. Europa Zachodnia w XIV i XV wieku</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • epidemia dżumy w XIV w. • przyczyny, najważniejsze wydarzenia i skutki wojny stuletniej • ruchy heretyckie i ich przedstawiciele • powstania ludowe • wprowadzenie broni palnej i wzrost znaczenia armii zaciężnej 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1337–1453 – wojna stuletnia • tłumaczy pojęcie „czarna śmierć” • wskazuje na mapie państwa biorące udział w wojnie stuletniej • przedstawia co najmniej jedną przyczynę i jeden skutek wojny stuletniej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Joanny d’Arc, Jana Husa, Johna Balla, Johna Wiklefa, Jana Žižki • podaje niektóre skutki epidemii dżumy w XIV w. • wymienia powstania ludowe, które wybuchły na terenie Francji i Anglii w XIV i XV w. • wyjaśnia skutki wprowadzenia broni palnej i armii zaciężnej • omawia główne założenia husytyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie główne kierunki rozprzestrzeniania się „czarnej śmierci” • omawia skutki epidemii dżumy • wymienia przyczyny i następstwa wojny stuletniej • wskazuje na mapie tereny, na których toczyły się walki podczas wojny stuletniej oraz buntów chłopskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny wystąpień ludowych na terenie Francji i Anglii w XIV i XV w. • charakteryzuje nowe techniki walki wprowadzone w XV w.: zastosowanie broni palnej, walka taborem, uformowanie armii zaciężnej • przedstawia przyczyny i przebieg powstania husytów w Czechach • wyjaśnia, dlaczego Jana Husa spalono na stosie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ husytyzmu dla rozwoju Europy •
<p>4. Nowe potęgi w Europie Wschodniej</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój terytorialny Polski i Litwy 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1444 r. – bitwa pod Warną, 1453 r. – zdobycie Konstantynopola • poprawnie posługuje się terminami: sułtan, janczarzy, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Władysława III Warneńczyka, Jana Hunyadyego, Dymitra Dońskiego, Iwana III Srogięgo, Iwana IV 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki, które decydowały o sile militarnej imperium tureckiego • wskazuje na mapie kolejne ziemie podbijane 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje oddziały janczarów z oddziałami piechoty europejskiej • uzasadnia, dlaczego upadek Konstantynopola jest uznawany za jedną 	

<ul style="list-style-type: none"> wzrost znaczenia Moskwy ekspansja imperium osmańskiego w Europie bitwa pod Warną upadek Konstantynopola 	<p>faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>car</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie: imperium osmańskie, Konstantynopol, Warnę, Wielkie Księstwo Moskiewskie 	<p>Groźnego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia skutki zdobycia Konstantynopola przez Turków określa rolę rozwoju państwa moskiewskiego dla tego regionu 	<p>przez Turków w Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przebieg bitwy pod Warną 	<p>z granicznych dat średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z jakiego powodu po klęsce Konstantynopola wyznawcy prawosławia zaczęli nazywać Moskwę trzecim Rzymem ocenia konsekwencje, jakie miały dla Polski i Litwy powstanie imperium osmańskiego oraz zjednoczenie ziem ruskich 	
<p>5. Wojna trzynastoletnia</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie powstania Związku Jaszczurczego i Związku Pruskiego przyczyny wybuchu wojny trzynastoletniej przebieg działań wojennych w latach 1454–1466 postanowienia drugiego pokoju toruńskiego skutki wojny trzynastoletniej 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa ramy czasowe wojny trzynastoletniej wskazuje podstawową przyczynę wybuchu konfliktu poprawnie posługuje się terminem stan szlachecki wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski w wyniku podpisania drugiego pokoju toruńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> zna wydarzenia związane z latami: 1440 r., 1454 r., 1462 r., 1466 r. przedstawia dokonania postaci: Jana Bażyńskiego, Piotra Dunina, Kazimierza Jagiellończyka wymienia przyczyny i skutki wojny trzynastoletniej omawia znaczenie armii zaciężnej w wojnie trzynastoletniej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia poszczególne etapy wojny trzynastoletniej wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew wojny trzynastoletniej podaje nazwy ziem odzyskanych przez Królestwo Polskie na mocy pokoju toruńskiego z 1466 r. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego szlachta i mieszczaństwo mieszkające w Prusach dążyli do przyłączenia ich ziem do Polski porównuje działania wielkiej wojny z zakonem prowadzonej przez Władysława Jagiełłę do działań zbrojnych prowadzonych podczas wojny trzynastoletniej omawia zmiany, które zaszły w sytuacji międzynarodowej Polski po wojnie trzynastoletniej ocenia znaczenie przywilejów nadanych w czasie wojny trzynastoletniej stanowi szlacheckiemu 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie wydarzeń wojny trzynastoletniej na tle sytuacji politycznej i społecznej ówczesnej Europy
<p>6. Kultura późnego średniowiecza w Polsce</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> rozkwit kultury 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najsłynniejsze przykłady sztuki gotyckiej w Polsce: m.in. ołtarz Wita Stwosza, Bazylikę Mariacką w Gdańsku, Barbakan w Krakowie, ratusz w 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia dokonania postaci: Wita Stwosza, Marcina Króla, Wojciecha z Brudzewa, Mikołaja Kopernika, Pawła Włodkowica, Jana 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie tereny, na których powstało najwięcej budowli w stylu gotyckim porównuje rozwój kultury polskiej z kulturą 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne rzeźby średniowiecznej na przykładzie piety i Pięknej Madonny wyjaśnia, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje osiągnięcia kultury późnego średniowiecza w swoim regionie na tle kultury polskiej

<p>polskiej w XIV i XV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • wybitni polscy uczeni • średniowiecza i ich dokonania • najważniejsze osiągnięcia polskiej architektury i sztuki gotyckiej • twórczość rzeźbiarska Wita Stwosza 	<p>faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>Toruniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był i czym zasłynął Wit Stwosz oraz Mikołaj Kopernik 	<p>Ostrowiec</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie odnowienia Akademii Krakowskiej w 1400 r. • wyjaśnia, dlaczego okres panowania Kazimierza Jagiellończyka nazywany jest złotą jesienią polskiego średniowiecza • potrafi wymienić przykłady budowli w stylu gotyckim w swoim regionie 	<p>Europejską</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na czym polega specyfika sztuki i literatury polskiej omawianego okresu • wymienia czas powstania oraz twórców znanych w regionie budowli i dzieł z okresu późnego średniowiecza 	<p>wartość historyczna i kulturowa ołtarza Wita Stwosza</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia dokonania sławnych absolwentów Akademii Krakowskiej • samodzielnie dociera do informacji dotyczących kultury późnego średniowiecza w swoim regionie (np. przy realizacji projektu) 	<p>i europejskiej</p>
--	--	--	--	--	--	-----------------------

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny roczne z historii dla klasy II

Temat lekcji	Wymagania na poszczególne oceny					
	niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Rozdział I: Polska i świat w XII–XIV wieku						
1. Wyprawy krzyżowe Zagadnienia, materiał nauczania • przyczyny, przebieg i skutki wypraw krzyżowych • powstanie zakonów rycerskich • krucjaty na terenie Europy • udział książąt piastowskich w krucjatach	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,	• poprawnie posługuje się terminami: krucjata, krzyżowcy, Lewant, zakony rycerskie • prawidłowo sytuuje na osi czasu okres wypraw krzyżowych • lokalizuje na mapie Palestynę	• wymienia wydarzenia związane z latami: 1095 r., 1096 r., 1291 r. • wymienia zakony rycerskie założone podczas krucjat: joannitów, templariuszy i Krzyżaków • wskazuje co najmniej jedną przyczynę oraz jeden skutek wypraw krzyżowych • przedstawia w porządku chronologicznym najważniejsze wydarzenia związane z wyprawami krzyżowymi	• omawia przyczyny wypraw krzyżowych i wskazuje ich skutki • wskazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • wyjaśnia specyficzny charakter czwartej krucjaty oraz wymienia skutki zdobycia Bizancjum przez krzyżowców	• przedstawia zasady funkcjonowania zakonów rycerskich • porównuje uzbrojenie i sposób walki rycerzy europejskich z wyposażeniem oraz taktyką walki saracenów • omawia pozytywne i negatywne skutki wypraw krzyżowych dla Europy i Azji Mniejszej	• wskazuje udział książąt piastowskich w wyprawach
2. Polska dzielnicowa Zagadnienia, materiał nauczania • postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego i podział Polski na dzielnice • odstąpienie od zasady senioratu • rozdrobnienie dzielnicowe i rywalizacja	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na	• poprawnie posługuje się terminami: statut, senior, princeps • wskazuje na mapie dzielnicę senioralną i dzielnicę juniorów • podaje wydarzenie, które rozpoczęło rozbięcie dzielnicowe (testament Bolesława Krzywoustego 1138 r.) • określa podstawowe założenia testamentu Bolesława Krzywoustego	• wskazuje na mapie dzielnice Polski: Małopolskę, Wielkopolskę, Mazowsze, Śląsk, Pomorze Gdańskie, Pomorze Zachodnie • wymienia synów Bolesława Krzywoustego oraz przyznane im ziemie • omawia zasadę senioratu i pryncypatu • omawia przyczyny	• podaje wydarzenia związane z latami 1180 r. 1227 r. • omawia przyczyny i skutki odstąpienia od zasady senioratu • wymienia grupy społeczne, które dążyły do przywrócenia jedności państwa polskiego • omawia przemiany gospodarcze na ziemiach polskich – rozwój	• wskazuje tereny utracone przez książąt piastowskich w czasie rozbitcia dzielnicowego, m.in. Pomorze Szczecińskie, ziemię lubuską, drohiczyńską i chełmińską • przedstawia zagadnienie rozbitcia dzielnicowego jako zjawiska w rozwoju państwa feudalnego • wyjaśnia przyczyny dążeń zjednoczeniowych	• porównuje rozbięcie dzielnicowe z procesem rozdrobnienia feudalnego w Europie

<p>między książętami piastowskimi</p> <ul style="list-style-type: none"> • skutki rozbitcia dzielnicowego • przemiany gospodarcze na ziemiach polskich w XIII w. • zmiany terytorialne w okresie rozbitcia dzielnicowego 	<p>zadany temat,</p>	<p>oraz znaczenie tego dokumentu</p>	<p>i skutki konfliktów wewnętrznych trwających podczas rozbitcia dzielnicowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze przemiany gospodarcze w Polsce w XIII w. 	<p>osadnictwa i rzemiosła, wydobycie złota, srebra oraz ołowiu, wybudowanie kopalni soli w Bochni i Wieliczce</p>	<p>poszczególnych grup społecznych</p>	
<p>3. Mongołowie Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • podboje Czyngis-chana • budowa imperium mongolskiego • podbój Rusi • najazd Tatarów na Polskę • rozpad imperium mongolskiego 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Mongołów • podaje wiek podbojów Czyngis-chana • wymienia co najmniej jeden skutek najazdu tatarskiego na Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje na mapie tereny w Europie, które atakowali Tatarzy • przedstawia dokonania postaci: Czyngis-chana, Henryka Pobożnego • podaje rok bitwy pod Legnicą – 1241 • określa przyczyny rozpadu imperium mongolskiego w późniejszych wiekach • poprawnie posługuje się terminami: jarłyk, haracz, chan 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok bitwy nad rzeką Kałką – 1223 i przedstawia skutki tego starcia • opisuje zasady organizacji państwa mongolskiego • wskazuje przyczyny i skutki sukcesów Mongołów • szczegółowo omawia i wyjaśnia znaczenie oraz skutki bitwy pod Legnicą 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia skutki najazdów tatarskich na państwa europejskie • określa przyczyny sukcesów militarnych Mongołów • charakteryzuje stosunek Europejczyków do Mongołów • wyjaśnia pochodzenie określenia <i>Tatarzy</i> 	
<p>4. Sprowadzenie Krzyżaków do Polski Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • północno-wschodni sąsiedzi Polski w XIII w.: Prusowie i Jaćwingowie • sprowadzenie Krzyżaków do Polski • założenie i rozwój 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo posługuje się terminami: zakon krzyżacki, komtur, wielki mistrz • podaje rok sprowadzenia Krzyżaków do Polski –1226 • wskazuje na mapie tereny państwa krzyżackiego • podaje podstawową przyczynę sprowadzenia Krzyżaków do Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój terytorialny państwa zakonnego • wymienia plemiona podbite przez Krzyżaków: Prusów i Jaćwingów • podaje korzyści i zagrożenia wynikające z osiedlenia się Krzyżaków w Prusach • wskazuje na mapie Malbork • charakteryzuje postać 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę powstania zakonu krzyżackiego • wyjaśnia przyczyny sprowadzenia Krzyżaków do Polski • wymienia przyczyny sukcesów militarnych i gospodarczych państwa krzyżackiego • omawia okoliczności zajęcia przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia etapy budowy państwa zakonnego • charakteryzuje zamek w Malborku jako przykład średniowiecznej fortyfikacji • wskazuje, jaki wpływ mieli rycerze zakonni na rozwój gospodarczy podbitych ziem polskich • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>komturia</i> 	

państwa zakonnego • podbój i chrystianizacja Prus • budowa Malborka	zadany temat,		Konrada Mazowieckiego			
5. Zjednoczenie państwa polskiego Zagadnienia, materiał nauczania • skutki rozbitcia dzielnicowego • tendencje integracyjne wśród książąt piastowskich • próby zjednoczenia ziem polskich podejmowane przez książąt śląskich, Przemysła II oraz Wacława II • przejęcie władzy przez Władysława Łokietka i jego koronacja • zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Krzyżaków • początek konfliktu z Krzyżakami – zmagania dyplomatyczne i militarne	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,	• wymienia przynajmniej jedną przyczynę zjednoczenia ziem polskich • wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Władysława Łokietka • prawidłowo określa wiek wydarzeń, które pojmuje jako proces	• poprawnie posługuje się terminami: starosta, grosz praski • podaje lata wydarzeń: koronacja Przemysła II – (1295), Wacława II (1300), Władysława Łokietka (1320) • przedstawia przyczyny podejmowania prób zjednoczenia ziem polskich • wymienia książąt piastowskich dążących do połączenia ziem polskich: Henryka Probusa, Przemysła II, Władysława Łokietka • omawia znaczenie koronacji Władysława Łokietka w Krakowie dla integracji państwa polskiego • opisuje próby odzyskania przez Władysława Łokietka Pomorza Gdańskiego	• wskazuje i charakteryzuje etapy jednoczenia ziem polskich na przełomie XIII i XIV w. • wymienia tereny wchodzące w skład państwa polskiego za panowania Przemysła II, Wacława II i Władysława Łokietka • omawia konflikty państwa polskiego z Krzyżakami i Czechami • prezentuje dokonania Władysława Łokietka w procesie jednoczenia ziem polskich • przedstawia okoliczności i przebieg bitwy pod Płowcami w 1333 r.	• omawia zmiany gospodarcze i administracyjne wprowadzone za panowania Wacława II • opisuje przyczyny i przebieg buntu możnowładców pod wodzą wójta Alberta • określa rolę Polski na arenie międzynarodowej • wyjaśnia znaczenie sojuszy zawartych przez Polskę z Danią i Węgrami	
6. Państwo Kazimierza Wielkiego Zagadnienia, materiał nauczania • odbudowa Królestwa Polskiego za	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu	• poprawnie posługuje się terminami: przywilej składu, prawo przymusu drogowego, poradlnie • wie, kim był i czym zasłynął Kazimierz Wielki • wskazuje na mapie państwo Kazimierza	• podaje wydarzenia związane z datami: 1335 r., 1343 r., 1364 r., 1370 r. • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego • określa przyczyny i	• podaje lata i omawia wydarzenia: 1366 r. i 1348 r. • opisuje działania dyplomatyczne Kazimierza Wielkiego mające na celu	• wskazuje cele polityki Kazimierza Wielkiego związane z umacnianiem pozycji państwa polskiego • charakteryzuje znaczenie podboju Rusi Halickiej dla rozwoju gospodarczego państwa polskiego	

<p>czasów Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • reformy gospodarcze (prawna, skarbowa, monetarna) przeprowadzone przez Kazimierza Wielkiego • założenie Akademii Krakowskiej • dyplomatyczne rozwiązanie konfliktów z Krzyżakami i Czechami • ekspansja terytorialna Polski na tereny Rusi Halickiej • śmierć Kazimierza Wielkiego – koniec dynastii Piastów 	<p>minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>Wielkiego</p>	<p>skutki ekspansji na tereny Rusi Halickiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia reformy gospodarcze wprowadzone przez Kazimierza Wielkiego • omawia wkład Kazimierza Wielkiego w umocnienie państwa polskiego pod względem politycznym i gospodarczym 	<p>zakończenie sporów z Czechami i Krzyżakami</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia reformy wprowadzone przez Kazimierza Wielkiego i ich znaczenie dla unifikacji i rozwoju gospodarczego ziem polskich • przedstawia rozwój terytorialny państwa Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje politykę Kazimierza Wielkiego wobec Żydów • podaje przykłady miejscowości, w których wybudowano Orle Gniazda 	
Rozdział II: Społeczeństwo średniowiecza						
<p>1. System feudalny Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • społeczeństwo feudalne • podział społeczeństwa na stany • kultura rycerska i dworska • narodziny monarchii stanowej w Polsce 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: senior, wasal, lenno, hołd lenny, system feudalny, stan • określa powiązania tworzące drabinę feudalną społeczeństwa średniowiecznego • wymienia stany: rycerstwo, duchowieństwo, mieszczaństwo i chłopów • przedstawia przebieg hołdu lennego oraz pasowania na rycerza 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: suzeren, społeczeństwo stanowe, monarchia patrymonialna • wyjaśnia zasady funkcjonowania systemu feudalnego • omawia pozycję prawną i majątkową stanu rycerskiego • podaje cechy charakterystyczne kultury rycerskiej 	<p>• tłumaczy, na czym polegała zasada „Wasal mojego wasala nie jest moim wasalem”</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia pozycję społeczną duchowieństwa, rycerstwa, chłopów i mieszczan • charakteryzuje monarchię stanową 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia mechanizmy powstania i funkcjonowania systemu feudalnego • na przykładzie państwa polskiego zjednoczonego przez Władysława Łokietka przedstawia cechy monarchii stanowej • omawia różnice pomiędzy monarchią patrymonialną a monarchią stanową 	
<p>2. Życie</p>	<p>–nie opanował</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia obowiązki i 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie 	

<p>średniowiecznej wsi Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wieś we wczesnym średniowieczu • zmiany w rolnictwie w XIII i XIV w. • kolonizacja na prawie niemieckim • lokacja osad wiejskich • życie codzienne mieszkańców średniowiecznej wsi • układ przestrzenny wsi w średniowieczu • pochodzenie nazw miejscowości 	<p>umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>terminami: lokacja, sołtys, dwupółowka, trójpolówka</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny rozwoju kolonizacji wiejskiej 	<p>się terminami: ława, wolnizna metoda wypaleniskowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia wynalazki i ulepszenia w rolnictwie wprowadzone w XII –XIV w. • omawia etapy zakładania wsi na prawie niemieckim • charakteryzuje zajęcia i życie codzienne chłopów w średniowieczu 	<p>uprawnienia sołtysa i wyjaśnia jego specyficzną rolę w osadzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego trójpolówka była skuteczniejszą metodą uprawy ziemi niż dwupółowka i gospodarka wypaleniskowa 	<p>kolonizacji wiejskiej dla rozwoju gospodarczego Polski w XIII–XIV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy pochodzenie nazw miejscowości, takich jak Środa, Piątek, Wola, Piekary, Kowale • porównuje lokacje na prawie polskim i niemieckim 	
<p>3. Średniowieczne miasto i jego mieszkańcy Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój miast w średniowiecznej Europie • układ przestrzenny miasta w średniowieczu • struktura organizacji rzemieślniczej – cechu • życie codzienne w średniowiecznym mieście 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: patrycjat, pospólstwo, plebs, rada miejska, burmistrz, ława, cech, czeladnik • wymienia warstwy społeczne w miastach średniowiecznych • przedstawia warunki życia codziennego w średniowiecznym mieście 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polegała lokacja miasta na prawie magdeburskim • wyjaśnia, jakie funkcje pełniły w średniowiecznym mieście: ratusz, pręgierz, rynek, targowisko, mury • podaje elementy obronne średniowiecznego miasta • określa rolę miast w polityce i gospodarce państw europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje życie codzienne mieszczan o różnym statusie społecznym • omawia kompetencje wójta, rady miejskiej i burmistrza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co oznaczało powiedzenie: „Powietrze miejskie czyni wolnym” • porównuje rolę i znaczenie miast polskich i europejskich w średniowieczu • charakteryzuje znaczenie hanzy bałtyckiej dla tego regionu 	

<p>4. Kościół w średniowieczu Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicowanie stanu duchownego • zakony benedyktynów i cystersów oraz ich rola w społeczeństwie średniowiecznym • wpływ Kościoła na średniowieczną kulturę • założenie zakonów żebraczych • ruchy heretyckie funkcjonujące w średniowieczu • kryzys papieżstwa i niewola awiniońska • sobór w Konstancji 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: duchowieństwo, benedyktyni, cystersi, ruchy heretyckie, inkwizycja, zakony żebracze • wskazuje na mapie najpopularniejsze w średniowieczu miejsca pielgrzymek – Rzym i Santiago de Compostela • wyjaśnia wyrażenie „benedyktyńska praca” 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata soboru w Konstancji: 1414–1418 • przedstawia dokonania postaci: św. Benedykta z Nursji, św. Franciszka z Asyżu, św. Dominika Guzman • wymienia średniowieczne ruchy heretyckie: waldensów i albigensów • określa rolę Kościoła w rozwoju państw europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny i skutki utworzenia zakonów żebraczych oraz ich znaczenie • uzasadnia, dlaczego działalność ruchów heretyckich wywołała sprzeciw Kościoła • charakteryzuje poglądy wyznawane przez albigensów i waldensów • wymienia najstarsze ośrodki zakonne na ziemiach polskich • wskazuje na mapie tereny europejskie, na których organizowano w średniowieczu krucjaty 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację materialną duchowieństwa w średniowieczu i wskazuje źródła majątku Kościoła • wyjaśnia wpływ zakonów na gospodarkę i kulturę w społeczeństwie średniowiecznym • porównuje zakony żebracze z zakonami rycerskimi oraz tłumaczy ich rolę 	
<p>5. Kultura i nauka wieków średnich Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • uniwersalny charakter kultury średniowiecznej • średniowieczne wzorce osobowe: asceta, rycerz, władca • rola łaciny jako międzynarodowego języka dyplomacji, nauki i kultury • edukacja i uniwersytety w średniowieczu 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: uniwersytet, scholastyka, sztuki wyzwolone • wymienia średniowieczne wzorce osobowe: ascety, rycerza, władcy • określa obszary kultury, na które miał wpływ Kościół 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania św. Tomasza z Akwinu • wyjaśnia, dlaczego kultura średniowiecza określana jest mianem uniwersalnej • omawia znaczenie łaciny w średniowiecznej Europie • wskazuje wpływ Kościoła na rozwój architektury i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje średniowieczne wzorce osobowe • przedstawia postacie, które w kulturze europejskiej uznaje się za wzorce: Szymona Słupnika, Rolanda, Karola Wielkiego • omawia cechy charakterystyczne kultury rycerskiej, dworskiej i ludowej 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę kobiet w średniowieczu na przykładzie Eleonory Akwitańskiej i Jadwigi Śląskiej • wymienia pierwsze europejskie uniwersytety i omawia ich rolę dla rozwoju nauki w średniowieczu • ocenia znaczenie działalności ojców Kościoła i św. Tomasza z Akwinu 	
<p>6. W cieniu kościołów i zamków</p>	<p>–nie opanował umiejętności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki romańskie i 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: portal, 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje styl romański ze stylem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia genezę architektury romańskiej 	

<p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • architektura średniowiecznej Europy • cechy charakterystyczne architektury, malarstwa i rzeźby w stylu romańskim oraz gotyckim • sztuka polskiego średniowiecza • średniowieczna rzeźba i zdobnictwo 	<p>związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>gotyckie na ziemiach polskich, w tym w swoim regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne dla stylu romańskiego i gotyckiego 	<p>prezbiterium, przypora, inicjał, miniatura, <i>Biblia pauperum</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • posługując się mapą wskazuje miejsca najsłynniejszych zabytków architektury romańskiej i gotyckiej • wyjaśnia, w jaki sposób kopiowano i ozdabiano księgi w średniowieczu 	<p>gotyckim i wymienia ich cechy charakterystyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, w których znajduje się najwięcej zabytków romańskich i gotyckich • podaje przykłady średniowiecznych budowli świeckich • tłumaczy rolę Kościoła w rozwoju architektury i sztuki średniowiecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie <i>Biblia pauperum</i> dla upowszechniania zasad religii chrześcijańskiej • tłumaczy, dlaczego polskie budownictwo w stylu romańskim nie rozwinęło się w tak wysokim stopniu jak w Europie Zachodniej 	
Rozdział III: U schyłku średniowiecza						
<p>1. Unia Polski z Litwą</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • panowanie Andegawów w Polsce • przywilej koszycki • sytuacja na Litwie przed zawarciem unii z Polską • unia polsko-litewska w Krewie • znaczenie chrystianizacji Litwy na arenie międzynarodowej • unia w Wilnie i Horodle 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: przywilej, unia, unia personalna, bojarzy • wymienia postanowienia unii w Krewie i Horodle • wskazuje na mapie Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie, państwo zakonu krzyżackiego, Węgry 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1374 r., 1385 r., 1401 r., 1413 r. • przedstawia dokonania postaci: Mendoga, Ludwika Andegaweńskiego, Giedymina, Jadwigi, Władysława Jagiełły, Witolda • na podstawie drzewa genealogicznego wskazuje pokrewieństwo między Piastami, Andegawami i Jagiellonami • podaje przyczyny i skutki wstąpienia Władysława Jagiełły na tron polski 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności wstąpienia na polski tron Ludwika Andegaweńskiego • opisuje okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie • wyjaśnia, dlaczego unia polsko-litewska była odnawiana w Wilnie w 1401 r. i w Horodle w 1413 r. • wskazuje korzyści i zagrożenia wynikające z zawarcia unii polsko-litewskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację Polski i Litwy w drugiej połowie XIV w. • przedstawia rozwój terytorialny i polityczny państwa litewskiego w XIII i XIV w. • ocenia panowanie Jadwigi i Władysława Jagiełły • opisuje skutki unii w Krewie dla sytuacji międzynarodowej Litwy 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie unii polsko-litewskiej na tle sytuacji międzynarodowej w Europie • porównuje unię polsko-litewską z innymi funkcjonującymi wówczas w Europie (np. unia kalmarska)
<p>2. Wielka wojna z zakonem krzyżackim</p>	<p>–nie opanował umiejętności związanych z</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Ulricha von Jungingena, Zawiszy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przebieg działań wojennych w czasie wielkiej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację państwa polsko-litewskiego na przełomie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe elementy uzbrojenia

<p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny wybuchu wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • bitwa pod Grunwaldem i jej znaczenie • pokój toruński z 1411 r. i skutki wielkiej wojny z Krzyżakami • rola konfliktu polsko-krzyżackiego na arenie międzynarodowej • postanowienia soboru w Konstancji 	<p>myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenia związane z latami: 15 lipca 1410 r., 1411 r., 1414–1418 r. • wymienia postanowienia pokoju toruńskiego z 1411 r. 	<p>Czarnego, Mikołaja Trąby, Pawła Włodkowica</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Czerwińsk, Grunwald, Malbork, Toruń • wymienia skutki wielkiej wojny z Krzyżakami • omawia udział Polaków na soborze w Konstancji 	<p>z zakonem w latach 1409–1411</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg bitwy pod Grunwaldem 	<p>XIV i XV w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje uzbrojenie lekkiej jazdy litewskiej biorącej udział w bitwie pod Grunwaldem • ocenia udział Pawła Włodkowica w obradach soboru w Konstancji • wymienia najważniejsze tezy przedstawione przez Pawła Włodkowica na soborze 	<p>rycerzy z początku XV w.</p>
<p>3. Europa Zachodnia w XIV i XV wieku</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • epidemia dżumy w XIV w. • przyczyny, najważniejsze wydarzenia i skutki wojny stuletniej • ruchy heretyckie i ich przedstawiciele • powstania ludowe • wprowadzenie broni palnej i wzrost znaczenia armii zaciężnej 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1337–1453 – wojna stuletnia • tłumaczy pojęcie „czarna śmierć” • wskazuje na mapie państwa biorące udział w wojnie stuletniej • przedstawia co najmniej jedną przyczynę i jeden skutek wojny stuletniej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Joanny d’Arc, Jana Husa, Johna Balla, Johna Wicklefa, Jana Žižki • podaje niektóre skutki epidemii dżumy w XIV w. • wymienia powstania ludowe, które wybuchły na terenie Francji i Anglii w XIV i XV w. • wyjaśnia skutki wprowadzenia broni palnej i armii zaciężnej • omawia główne założenia husytyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie główne kierunki rozprzestrzeniania się „czarnej śmierci” • omawia skutki epidemii dżumy • wymienia przyczyny i następstwa wojny stuletniej • wskazuje na mapie tereny, na których toczyły się walki podczas wojny stuletniej oraz buntów chłopskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny wystąpień ludowych na terenie Francji i Anglii w XIV i XV w. • charakteryzuje nowe techniki walki wprowadzone w XV w.: zastosowanie broni palnej, walka taborem, uformowanie armii zaciężnej • przedstawia przyczyny i przebieg powstania husytów w Czechach • wyjaśnia, dlaczego Jana Husa spalono na stosie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ husytyzmu dla rozwoju Europy •
<p>4. Nowe potęgi w Europie Wschodniej</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p>	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje lata wydarzeń: 1444 r. – bitwa pod Warną, 1453 r. – zdobycie Konstantynopola 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Władysława III Warneńczyka, Jana Hunyadyego, Dymitra 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki, które decydowały o sile militarnej imperium tureckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje oddziały janczarów z oddziałami piechoty europejskiej • uzasadnia, dlaczego 	

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój terytorialny Polski i Litwy • wzrost znaczenia Moskwy • ekspansja imperium osmańskiego w Europie • bitwa pod Warną • upadek Konstantynopola 	<p>historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: sułtan, janczarzy, car • wskazuje na mapie: imperium osmańskie, Konstantynopol, Warnę, Wielkie Księstwo Moskiewskie 	<p>Dońskiego, Iwana III Srogięgo, Iwana IV Groźnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia skutki zdobycia Konstantynopola przez Turków • określa rolę rozwoju państwa moskiewskiego dla tego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie kolejne ziemie podbijane przez Turków w Europie • omawia przebieg bitwy pod Warną 	<p>upadek Konstantynopola jest uznawany za jedną z granicznych dat średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, z jakiego powodu po klęsce Konstantynopola wyznawcy prawosławia zaczęli nazywać Moskwę trzecim Rzymem • ocenia konsekwencje, jakie miały dla Polski i Litwy powstanie imperium osmańskiego oraz zjednoczenie ziem ruskich 	
<p>5. Wojna trzynastoletnia</p> <p>Zagadnienia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie powstania Związku Jaszczurczego i Związku Pruskiego • przyczyny wybuchu wojny trzynastoletniej • przebieg działań wojennych w latach 1454–1466 • postanowienia drugiego pokoju toruńskiego • skutki wojny trzynastoletniej 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa ramy czasowe wojny trzynastoletniej • wskazuje podstawową przyczynę wybuchu konfliktu • poprawnie posługuje się terminem stan szlachecki • wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski w wyniku podpisania drugiego pokoju toruńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna wydarzenia związane z latami: 1440 r., 1454 r., 1462 r., 1466 r. • przedstawia dokonania postaci: Jana Bażyńskiego, Piotra Dunina, Kazimierza Jagiellończyka • wymienia przyczyny i skutki wojny trzynastoletniej • omawia znaczenie armii zaciężnej w wojnie trzynastoletniej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia poszczególne etapy wojny trzynastoletniej • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew wojny trzynastoletniej • podaje nazwy ziem odzyskanych przez Królestwo Polskie na mocy pokoju toruńskiego z 1466 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego szlachta i mieszczenie mieszkający w Prusach dążyli do przyłączenia ich ziem do Polski • porównuje działania wielkiej wojny z zakonem prowadzonej przez Władysława Jagiełłę do działań zbrojnych prowadzonych podczas wojny trzynastoletniej • omawia zmiany, które zaszły w sytuacji międzynarodowej Polski po wojnie trzynastoletniej • ocenia znaczenie przywilejów nadanych w czasie wojny trzynastoletniej stanowi szlacheckiemu 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie wydarzeń wojny trzynastoletniej na tle sytuacji politycznej i społecznej ówczesnej Europy
<p>6. Kultura późnego średniowiecza w Polsce</p> <p>Zagadnienia,</p>	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najsłynniejsze przykłady sztuki gotyckiej w Polsce: m.in. ołtarz Wita Stwosza, Bazylikę Mariacką 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Wita Stwosza, Marcina Króla, Wojciecha z Brudzewa, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny, na których powstało najwięcej budowli w stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne rzeźby średniowiecznej na przykładzie piety i Pięknej 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje osiągnięcia kultury późnego średniowiecza

<p>materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozkwit kultury polskiej w XIV i XV w. • wybitni polscy uczeni średniowiecza i ich dokonania • najważniejsze osiągnięcia polskiej architektury i sztuki gotyckiej • twórczość rzeźbiarska Wita Stwosza 	<p>historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>w Gdańsku, Barbakan w Krakowie, ratusz w Toruniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, kim był i czym zasłynął Wit Stwosz oraz Mikołaj Kopernik 	<p>Mikołaja Kopernika, Pawła Włodkowica, Jana Ostroroga</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie odnowienia Akademii Krakowskiej w 1400 r. • wyjaśnia, dlaczego okres panowania Kazimierza Jagiellończyka nazywany jest złotą jesienią polskiego średniowiecza • potrafi wymienić przykłady budowli w stylu gotyckim w swoim regionie 	<p>gotyckim</p> <ul style="list-style-type: none"> •porównuje rozwój kultury polskiej z kulturą europejską • wyjaśnia na czym polega specyfika sztuki i literatury polskiej omawianego okresu •wymienia czas powstania oraz twórców znanych w regionie budowli i dzieł z okresu późnego średniowiecza 	<p>Madonny</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega wartość historyczna i kulturowa ołtarza Wita Stwosza • omawia dokonania sławnych absolwentów Akademii Krakowskiej • samodzielnie dociera do informacji dotyczących kultury późnego średniowiecza w swoim regionie (np. przy realizacji projektu) 	<p>w swoim regionie na tle kultury polskiej i europejskiej</p>
Temat lekcji	Kryteria na poszczególne oceny					
	niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Rozdział IV: Narodziny nowożytnego świata						
<p>1. Cywilizacje Ameryki</p> <p>Zagadnienia,</p> <p>materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • cywilizacje Ameryki prekolumbijskiej • osiągnięcia naukowo-techniczne oraz sztuka Olmeków, Majów, Azteków i Inków 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat, współpracy z nauczycielem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Azteków, Majów i Inków • wymienia najważniejsze ośrodki cywilizacyjne rdzennych mieszkańców Ameryki • wskazuje podstawowe osiągnięcia cywilizacyjne kultur prekolumbijskich 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze osiągnięcia techniczne cywilizacji prekolumbijskich 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje poziom rozwoju cywilizacji prekolumbijskich z cywilizacją Europejczyków • wskazuje cechy charakterystyczne sztuki prekolumbijskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego Majowie są określanymi przez niektórych uczonych Grekami Ameryki 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcjonowanie poczty i sieci dróg w państwie Inków • przedstawia system wierzeń Azteków
<p>2. Wielkie odkrycia geograficzne</p> <p>Zagadnienia,</p>	<p>–nie opanował umiejętności związanych z</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenia związane z latami: 1492 r., 1498 r., 1519–22 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Henryka Żeglarza, Bartłomieja 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg wypraw wielkich odkrywców: Vasco da 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zasługi, jakie mieli dla rozwoju żeglarstwa Henryk Żeglarz, 	

<p>materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój nauki i techniki w Europie w XV w. • sytuacja gospodarcza i społeczna na kontynencie europejskim w XV w. • utrudnienia w handlu z krajami Dalekiego Wschodu • poszukiwanie morskiej drogi do Indii • odkrycia żeglarzy portugalskich • nawiązanie przez Europejczyków bezpośrednich kontaktów handlowych z Afryką i Indiami • wyprawa Krzysztofa Kolumba i znaczenie odkrycia Ameryki • wyprawa Ferdynanda Magellana dookoła świata • układ w Tordesillas 	<p>myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwiska głównych odkrywców z XV i XVI w. • wskazuje na mapie szlaki wypraw najważniejszych odkrywców – Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana 	<p>Diaza, Vasco da Gamy, Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: astrolabium, karawela, kompas, busola • wymienia co najmniej dwie przyczyny wielkich odkryć geograficznych 	<p>Gamy, Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Hiszpania i Portugalia miały największy udział w wielkich odkryciach geograficznych • przedstawia dokonania postaci: Ameriga Vespucciego, Paola Toscanellego • szczegółowo omawia przyczyny wielkich odkryć geograficznych 	<p>Ferdynand Aragoński i Izabela Kastylijska</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia postanowienia traktatu w Tordesillas i jego skutki • charakteryzuje organizację wypraw odkrywczych oraz zasady organizacji kolonii • ocenia, jaki wpływ na odkrycia geograficzne miał rozwój kartografii i nawigacji 	
<p>3. Skutki wielkich odkryć</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • podbój Ameryki przez konkwistadorów • zagłada Indian • zniszczenie 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminem: konkwistador • wymienia skutki odkryć geograficznych dla rdzennych mieszkańców Ameryki • wskazuje wpływ odkryć na rozwój Europy nowożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia dokonania postaci: Ferdynanda Corteza, Francisca Pizarra, Montezumy, Atahualpy • przedstawia następstwa odkryć geograficznych dla gospodarki Europy • wskazuje na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy podboju państwa Azteków i Inków • wyjaśnia przyczyny powstania kolonii w Ameryce • wskazuje na mapie tereny zajęte przez Hiszpanów i Portugalczyków 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wymianę handlową pomiędzy Ameryką, Europą i Afryką na szlaku tzw. złotego trójkąta • podaje przyczyny zmniejszenia się liczby rdzennych mieszkańców Ameryki w XVI w. 	

<p>dorobku kulturalnego ludów Ameryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzajemne wpływy cywilizacyjne pomiędzy Europą a nowo odkrytym kontynentem • skutki odkryć geograficznych 	<p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>		<p>szlaki handlowe tworzące tzw. złoty trójkąt</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: rewolucja cen, dualizm ekonomiczny 		<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcjonowanie europejskich kolonii w Ameryce 	
<p>4. Gospodarka w epoce kolonialnej</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmiany w gospodarce europejskiej wywołane odkryciami geograficznymi • nowe środki płatnicze – weksle i banknoty • kompanie handlowe i ich rola w XVII i na początku XVIII w. • powstanie nowych form produkcji: praca nakładcza i manufaktura • początki gospodarki kapitalistycznej • niewolnictwo i jego rola w gospodarce kolonialnej 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim byli korsarze • omawia model dualizmu w rozwoju gospodarczym • poprawnie posługuje się terminami: kompania handlowa, praca nakładcza, manufaktura, kapitalizm 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze zmiany gospodarcze spowodowane odkryciami geograficznymi, m.in.: rozwój handlu, zwiększenie produkcji, zmiany w rolnictwie • tłumaczy, na czym polegała praca nakładcza • omawia znaczenie założenia kompanii handlowych dla rozwoju wymiany towarowej między Europą a Afryką, Azją i Ameryką 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, jakie zaszły w handlu w wyniku odkryć geograficznych • charakteryzuje podział gospodarczy kontynentu europejskiego: państwa na zachód od Łaby specjalizujące się w handlu i rzemiośle, państwa na wschód od Łaby – zdominowane przez rolnictwo • wyjaśnia przyczyny wprowadzenia pracy nakładczej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w rolnictwie spowodowane wzrostem wymiany handlowej • wymienia korzyści, jakie niosło za sobą wprowadzenie do użytku weksli i banknotów • tłumaczy znaczenie określenia, że gospodarka \w epoce kolonialnej zaczęła mieć charakter globalny 	
<p>5. Kultura odrodzenia w Europie</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • idea humanizmu i nawiązania do 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najświetniejsze postacie odrodzenia: Mikołaja Kopernika, Leonarda da Vinci, Michała Anioła i Galileusza • poprawnie posługuje się terminami: mecenas, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Mikołaja Kopernika, Leonarda da Vinci, Galileusza, Giordana Bruna, Michała Anioła, Erazma z Rotterdamu, Jana 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sens stwierdzenia: „Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce” • podaje tytuły najświetniejszych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę uniwersytetów w rozwoju nauki w odrodzeniu • tłumaczy, na czym polegał mecenas • wskazuje podobieństwa oraz różnice pomiędzy 	

<p>antyku</p> <ul style="list-style-type: none"> • wynalazek druku i jego wpływ na rozpowszechnienie się idei odrodzenia • rola Włoch w powstaniu i rozwoju renesansu • główne ośrodki odrodzenia w Europie • działalność i osiągnięcia Leonarda da Vinci • przedstawiciele renesansu: Michał Anioł i Erazm z Rotterdamu • zmiany w nauce i technice w okresie odrodzenia 	<p>nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<p>renesans, odrodzenie, humanizm</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa, w którym państwie narodził się renesans • wymienia cechy charakterystyczne architektury renesansu 	<p>Gutenberga</p> <ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy znaczenie wynalazenia druku dla rozwoju renesansowej nauki • podaje przykłady dzieł artystów epoki odrodzenia • podaje przykłady inspiracji sztuką antyczną w architekturze i dziełach renesansowych artystów 	<p>włoskiego renesansu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najsłynniejszych mecenasów włoskiego odrodzenia 	<p>sztuką średniowiecza i renesansu</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje humanizm jako nowy nurt w filozofii i kulturze 	
<p>6. Nowe wyznania w Europie</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kościół na początku XVI w. • przyczyny reformacji • główne nurty ruchu reformacyjnego i ich twórcy • anglikanizm – przyczyny i przebieg reformacji w Anglii • przebieg ruchu reformacyjnego – dysputy, prześladowania i wojny religijne 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenie i znaczenie roku 1517 • określa, kim był i czym zasłynął Marcin Luter i Jan Kalwin • prawidłowo stosuje pojęcia: odpust, protestantyzm 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wydarzenia związane z latami: 1534 r., 1536 r., 1555 r. • podaje główne tezy głoszone przez Marcina Lutra i Jana Kalwina • poprawnie posługuje się terminami: symonia, nepotyzm, reformacja, luteranizm, kalwinizm, arianie • wymienia główne przyczyny i skutki reformacji • prezentuje główne nurty ruchu reformacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, w których reformacja miała największy zasięg • przedstawia dokonania postaci: Marcina Lutra, Jana Kalwina, Henryka VIII • charakteryzuje wyznania protestanckie: luteranizm, kalwinizm, anglikanizm • przedstawia gospodarcze skutki ruchu reformacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim byli arianie • omawia organizację kościołów protestanckich • tłumaczy znaczenie zasady „czuj kraj, tego religia” i określa jego dalekosiężne skutki • ocenia, jaki wpływ na rozpowszechnienie idei reformacji miało wynalezienie druku 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ reformacji na umocnienie władzy państwowej w niektórych krajach protestanckich (np. Prusy Książęce, Szwecja)

<p>7. Kontreformacja Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • postanowienia soboru trydenckiego • cele i sposób działania jezuitów • zmiany w Kościele katolickim • wojna trzydziestoletnia 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok zwołania soboru trydenckiego – 1545 • wymienia podstawowe założenia kontrreformacji • wymienia przynajmniej dwie zmiany wprowadzone w Kościele katolickim w wyniku soboru trydenckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych, jezuita, nuncjusz, kongregacja • omawia główne zasady działalności zakonu jezuitów • porównuje wnętrze zboru protestanckiego z wystrojem Kościoła katolickiego • wymienia zmiany wprowadzone w Kościele katolickim w wyniku soboru trydenckiego • przedstawia przyczyny i skutki wojny trzydziestoletniej 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację w Kościele katolickim w XVI w. • wymienia zadania inkwizycji w walce z reformacją • wyjaśnia, w jakim celu sporządzono indeks ksiąg zakazanych • przedstawia postać Ignacego Loyoli 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia reformy wprowadzone w Kościele katolickim po soborze trydenckim • charakteryzuje ideologiczne założenia wystroju wnętrza zboru protestanckiego i kościoła katolickiego • ocenia rolę jezuitów w walce z reformacją • omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny trzydziestoletniej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie reforma katolicka, potrafi wyjaśnić różnicę pomiędzy pojęciami: kontrreformacja i reforma katolicka
<p>Rozdział V: Rzeczpospolita w XVI wieku</p>						
<p>1. Początki demokracji szlacheckiej Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • przywileje szlacheckie • ekonomiczne podstawy demokracji szlacheckiej • znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i> • instytucje demokracji szlacheckiej – sejm walny i sejmiki • reformy związane z ruchem egzekucyjnym 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo stosuje pojęcia: magnateria i szlachta średnia, sejm walny, sejmiki, poseł, przywilej • wyjaśnia, czym była egzekucja praw i dóbr • wymienia trzy stany sejmujące 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: szlachta zagrodowa, gołota, senat, instrukcje poselskie, izba poselska, marszałek, <i>veto</i>, hetman, ruch egzekucyjny, królewszczyzna • omawia najważniejsze przywileje szlacheckie • charakteryzuje różnorodność stanu szlacheckiego • przedstawia etapy kształtowania się ustroju demokracji szlacheckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: konstytucje sejmowe, podskarbi, kanclerz, sejm walny • przedstawia genezę stanu szlacheckiego • wyjaśnia zasady działalności ruchu egzekucyjnego • przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego • wyjaśnia, czym było wojsko kwarciane 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie przywilejów szlacheckich • omawia pozycję gospodarczą i polityczną szlachty polskiej w XVI w. • porównuje sytuację polityczną i majątkową średniej szlachty z pozycją gołoty • charakteryzuje przebieg obrad sejmiku szlacheckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje ustrój Rzeczypospolitej XVI w. do ustrojów innych krajów europejskich

<p>2. Rozwój gospodarczy Polski Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady funkcjonowania folwarku pańszczyźnianego • życie codzienne mieszkańców polskiej wsi w XVI–XVIII w. • rola Gdańska w rozwoju gospodarczym Królestwa Polskiego w XVI w. • zmiany w handlu europejskim w XVI w. 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: folwark, pańszczyzna • wskazuje na mapie główne ośrodki handlowe na ziemiach polskich • określa rolę Gdańska w rozwoju handlu morskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia produkty eksportowane z Polski w XV– XVII w. • podaje nazwy towarów importowanych do Polski w XV– XVII w. • wyjaśnia znaczenie Gdańska dla wymiany towarowej między Polską a Europą Zachodnią • omawia funkcjonowanie folwarku pańszczyźnianego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny rozwoju folwarków pańszczyźnianych • charakteryzuje pozycję gospodarczą Gdańska oraz jego mieszkańców w XVI–XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ rozwoju gospodarczego Polski w XVI w. na poziom życia poszczególnych grup społecznych • omawia propozycje reform społeczno-gospodarczych Jana z Ludziska oraz arian 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje drogi rozwoju Europy Wschodniej i Europy Zachodniej dostrzegając genezę współczesnych różnic w rozwoju gospodarczym Europy wschodniej i zachodniej w XVI w.
<p>3. Czasy Zygmunta Starego Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkcjonowanie unii polsko-litewskiej w czasach Jagiellonów • polityka dynastyczna Jagiellonów • panowanie Zygmunta Starego • przyczyny i znaczenie hołdu pruskiego 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie państwa, w których na przełomie XV i XVI w. władzę sprawowali Jagiellonowie • lokalizuje na mapie kraje, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny za panowania Zygmunta Starego • podaje najważniejsze wydarzenia z wojny z Moskwą i z zakonem krzyżackim 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenia związane z latami: 1515 r., 1525 r. • charakteryzuje sytuację międzynarodową Polski za panowania Zygmunta Starego • wyjaśnia przyczyny i przebieg ostatniego konfliktu z zakonem krzyżackim 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemie utracone w XVI w. przez Wielkie Księstwo Litewskie na rzecz Moskwy • wyjaśnia przyczyny podpisania porozumienia jagiellońsko-habsburskiego w Wiedniu • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki konfliktu z Moskwą 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie hołdu pruskiego dla sytuacji międzynarodowej Polski • ocenia wpływ rządów Zygmunta Starego na umocnienie międzynarodowej pozycji państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje bilansu rządów Zygmunta Starego na szerokim tle sytuacji międzynarodowej
<p>4. Rzeczpospolita Obojga Narodów Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • panowanie 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: unia realna i unia personalna • wymienia postanowienia unii lubelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenia związane z latami: 1563–1570, 1569, 1572 • wyjaśnia przyczyny i skutki zawarcia unii 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty • określa konsekwencje zawarcia unii lubelskiej • przedstawia stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój, podział administracyjny, obszar oraz zróżnicowanie narodowościowe i religijne Rzeczypospolitej Obojga 	

<p>Zygmunta Augusta</p> <ul style="list-style-type: none"> • pierwsza wojna o Inflanty i jej następstwa • początki polskiej floty • unia polsko-litewska w Lublinie • powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów • skutki unii lubelskiej 	<p>stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie tereny Wielkiego Księstwa Litewskiego i ziemie Korony 	<p>w Lublinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Carstwo Rosyjskie, ziemie włączone na mocy unii lubelskiej do Korony 	<p>zwolenników unii realnej Polski i Litwy</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje argumenty przeciwników zawarcia unii polsko-litewskiej 	<p>Narodów</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia panowanie Zygmunta Augusta 	
<p>5. Kultura polskiego odrodzenia</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wpływ sytuacji gospodarczej na rozwój polskiej kultury i sztuki w XVI w. • oddziaływanie włoskiego renesansu na rozwój odrodzenia na terenach Rzeczypospolitej • najwybitniejsze polskie dzieła renesansowe 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza-Modrzewskiego, Mikołaja Kopernika • podaje główne cechy kultury polskiego odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Macieja z Miechowa, Marcina Kromera, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Reja, Szymona Szymonowica, Andrzeja Frycza Modrzewskiego • uzasadnia, dlaczego XVI w. w Polsce nazywa się złotym wiekiem • wskazuje wpływy włoskiego renesansu na kulturę polską • wymienia przykładowe dzieła sztuki renesansowej w Polsce oraz w swoim regionie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przedstawicieli polskiego renesansu i omawia ich największe osiągnięcia • omawia cechy architektury renesansu na przykładzie zabytków w Polsce • charakteryzuje literaturę polskiego odrodzenia i jej znaczenie dla rozwoju języka polskiego • omawia rozwój szkolnictwa w czasach odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób działalność królowej Bony przyczyniła się do rozwoju polskiej gospodarki i kultury • tłumaczy znaczenie ogłoszenia teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika i porównuje ją z systemem geocentrycznym • wskazuje renesansowe elementy krakowskiego Wawelu • wymienia kolekcję arrasów Zygmunta Augusta jako przykład sztuki renesansowej 	
<p>6. Kraj wielu wyznań</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wieloreligijna tradycja państwa Jagiellonów • rozwój protestantyzmu w Rzeczypospolitej 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: bracia polscy, konfederacja, grekokatolicy • wyjaśnia, kim byli arianie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1570 r., 1573 r., • przedstawia dokonania postaci: Jana Łaskiego, Faustyna Socyna, Piotra Skargi, Stanisława Hozjusza • wskazuje tereny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1596 r., 1602 r. • charakteryzuje rozwój kontrreformacji w Polsce • przedstawia postanowienia ugody sandomierskiej i konfederacji 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, w jaki sposób reformacja wpłynęła na rozwój kultury polskiej • omawia wkład arian w rozwój nauki i szkolnictwa • porównuje przebieg reformacji i kontrreformacji w Europie Zachodniej z działalnością tych ruchów 	

<p>Obojga Narodów</p> <ul style="list-style-type: none"> • szkolnictwo protestanckie w Polsce • bracia polscy i zasady ich wiary • realizacja uchwał soboru trydenckiego w Rzeczypospolitej • działalność Piotra Skargi • unia brzeska i jej skutki • konfederacja warszawska i jej znaczenie • terytorialne rozmieszczenie grup wyznaniowych w Rzeczypospolitej 	<p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>		<p>zamieszkałe przez katolików, prawosławnych, luteran, kalwinistów i arian</p>	<p>warszawskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie konfederacji warszawskiej dla sytuacji protestantów w Rzeczypospolitej 	<p>na ziemiach polskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego poglądy braci polskich zostały uznane za zbyt radykalne i były zwalczane przez przedstawicieli innych wyznań 	
<p>7. Pierwsi królowie elekcyjni Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebieg i skutki pierwszego bezkrólewia • elekcja i ucieczka Henryka Walezego • okoliczności wyboru na króla Stefana Batorego • wojna o Inflanty 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1572 r., 1573 r. • poprawnie posługuje się terminami: konfederacja, interreks, sejm elekcyjny, sejm koronacyjny, artykuły henrykowskie 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenia związane z latami: 1575 r., 1577 r., 1582 r. • poprawnie posługuje się terminami: sejm konwokacyjny piechota wybraniecka, <i>pacta conventa</i> • przedstawia dokonania postaci: Jakuba Uchańskiego, Henryka Walezego, Anny Jagiellonki, Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego • wskazuje na mapie: Inflanty, Połock, Psków, Smoleńsk • omawia okoliczności pierwszych wolnych elekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia pierwszych królów elekcyjnych i charakteryzuje ich panowanie • omawia główne założenia artykułów henrykowskich oraz dokumentu <i>pacta conventa</i> • przedstawia znaczenie bezkrólewia po śmierci Zygmunta Augusta 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę Jana Zamoyskiego w elekcji Stefana Batorego na króla Polski • określa wpływ pierwszych wolnych elekcji na ukształtowanie ustroju Rzeczypospolitej • charakteryzuje przebieg i skutki wojny polsko-moskiewskiej o Inflanty • ocenia panowanie Stefana Batorego 	
<p>Rozdział VI: Wiek wojen</p>						

<p>1. Angielska monarchia parlamentarna</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • rządy Tudorów w Anglii • przyczyny konfliktu między angielskim królem a parlamentem • przebieg i skutki wojny domowej w Anglii • rola Olivera Cromwella w polityce republiki angielskiej • podbój Irlandii, uzależnienie Szkocji i powstanie Wielkiej Brytanii 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: gentry, purytanie, rojaliści, restauracja monarchii • podaje co najmniej jedną przyczynę wojny domowej w Anglii • rozumie pojęcie monarchii parlamentarnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1649 r., 1660 r., 1679 r. • przedstawia dokonania postaci: Henryka VIII, Elżbiety I, Karola I, Olivera Cromwella, Karola II Stuarta, Wilhelma Orańskiego • charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje rok uchwalenia Aktu Nawigacyjnego – 1651 • podaje przyczyny konfliktu króla Karola I z parlamentem • wymienia przedstawicieli zasiadających w angielskiej Izbie Gmin oraz w Izbie Lordów • omawia przyczyny wojny domowej w Anglii 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia dokonania Olivera Cromwella dla ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii • wyjaśnia, kim byli ojcowie pielgrzymi i podaje, jakie święto upamiętnia ich przybycie do Ameryki • określa skutki uchwalenia Aktu nawigacyjnego • przedstawia kolejne etapy kształtowania się angielskiej monarchii parlamentarnej 	
<p>2. Monarchia absolutna we Francji</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • wojna trzydziestoletnia • rola kardynała Richelieu w kształtowaniu monarchii absolutnej we Francji • ustrój monarchii absolutnej na przykładzie państwa pod panowaniem Ludwika XIV • merkantylizm i jego znaczenie dla gospodarki Francji • wpływ władzy 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym,</p> <p>–nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,</p> <p>–nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: monarchia absolutna, merkantylizm • definiuje pojęcie monarchii absolutnej • wymienia co najmniej jedną cechę gospodarki merkantylistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania co najmniej trzech z wymienionych postaci: Ludwika XIV, Armanda Richelieu, Jeana Baptiste’a Colberta, Moliere’a, Pierre’a Corneille’a, Jeana Baptiste’a Racine’a • omawia rządy absolutne na przykładzie panowania Ludwika XIV • podaje przykładowe osiągnięcia kultury i sztuki francuskiej XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia działania kardynała Richelieu, które doprowadziły do stworzenia we Francji monarchii absolutnej • określa stosunek Ludwika XIV do innowierców • wyjaśnia, jaką rolę w walce z opozycją wobec rządów króla pełniła Bastylia • podaje zasady funkcjonowania merkantylizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rozwój gospodarczy we Francji • porównuje monarchię absolutną z monarchią parlamentarną • charakteryzuje rozwój kultury i sztuki za panowania Ludwika XIV 	

absolutnej na rozwój nauki, kultury i architektury						
3. Początki rządów Wazów Zagadnienia, materiał nauczania • panowanie Zygmunta III Wazy • polityka wewnętrzna i zagraniczna • wojny polsko-szwedzkie w pierwszej połowie XVII w. • rola husarii w wojnach w XVII w.	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,	• poprawnie posługuje się terminami: rokosz, husaria • podaje co najmniej jedną przyczynę konfliktu Zygmunta III ze szlachtą • wymienia przynajmniej jedną przyczynę i jeden skutek wojen polsko-szwedzkich	• podaje wydarzenia związane z datą: 1605 r., 1627 r., 1629 r. • przedstawia dokonania postaci: Zygmunta III Wazy, Mikołaja Zebrzydowskiego, Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Koniecpolskiego • wskazuje na mapie tereny, na których toczyły się walki w czasie wojen polsko-szwedzkich	• omawia okoliczności wyboru Zygmunta III Wazy na króla Polski • wskazuje pokrewieństwo Zygmunta III Wazy z Jagiellonami • wymienia przyczyny i skutki wojen polsko-szwedzkich	• ocenia politykę zagraniczną i wewnętrzną Zygmunta III Wazy • przedstawia sytuację innowierców oraz wpływ jezuitów w państwie rządzonej przez Zygmunta III Wazę • opisuje uzbrojenie husarii	
4. Konflikt z Rosją i Turcją Zagadnienia, materiał nauczania • walki o tron w Rosji • wojna z Rosją • sytuacja na Zaporozu i Kozaczyźnie • wojny z Turcją	–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,	• wymienia co najmniej po jednej przyczynie wojen prowadzonych w pierwszej połowie XVII w. z Rosją i Turcją • poprawnie posługuje się terminami: dymitriady, Kozacy, kozaczyzna • wyjaśnia wydarzenia związane z latami: 1610 r., 1620 r.	• poprawnie posługuje się terminami: Dzikie Pola, poroży, Zaporozie, ataman, sicz • wyjaśnia wydarzenia związane z latami: 1612 r., 1634 r. • przedstawia dokonania postaci: Borysa Godunowa, Wasyla Szujskiego, Stanisława Żółkiewskiego, Jana Karola Chodkiewicza • omawia sytuację Kozaków zamieszkujących Zaporozie • wskazuje na mapie Smoleńsk, Moskwę, Zaporozie	• opisuje przebieg i skutki walk o tron moskiewski w XVII w. • omawia przyczyny oraz przebieg wojen z Turcją w pierwszej połowie XVII w. • wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z powstania kozaczyzny	• charakteryzuje rolę hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza w bitwach pod Klusznym, Cecorą i Chocimiem • przedstawia sytuację militarną Rzeczypospolitej w pierwszej połowie XVII w.	

<p>5. Powstanie kozackie Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozycja Kozaków w Rzeczypospolitej • powstanie Chmielnickiego • interwencja rosyjska na Ukrainie • skutki wojny domowej na Ukrainie 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia co najmniej jedną przyczynę powstania kozackiego • wskazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego • wie, kim był i czym zasłynął Bohdan Chmielnicki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1648 r., 1651 r., 1667 r., 1686 r. • przedstawia dokonania postaci: Władysława IV, Jana Kazimierza, Bohdana Chmielnickiego, Tuhaj-beja, Jeremiego Wiśniowieckiego • omawia pozycję społeczną i polityczną Kozaków w Rzeczypospolitej • przedstawia skutki powstania Chmielnickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia wydarzenia związane z latami: 1654 r., 1658 r. • charakteryzuje sytuację Kozaków na Ukrainie • podaje przyczyny, przebieg i skutki wybuchu powstań kozackich na Ukrainie • wymienia postanowienia rozejmu zawartego w Hadziaczu • wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Rosji na mocy pokoju wieczystego z 1686 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę Tatarów w wojnie Kozaków z wojskiem polskim • przedstawia różnicowanie religijne i działalność jezuitów na Ukrainie • porównuje uzbrojenie wojska zaporoskiego z wyposażeniem husarii 	
<p>6. Potop szwedzki Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny i przebieg potopu szwedzkiego • przyczyny zwycięstw Szwedów • wojna partyzancka • śluby lwowskie Jana Kazimierza • niezależnienie Prus • pokój w Oliwie 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenia związane z latami: 1655 r., 1656 r., 1660 r. • wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew potopu szwedzkiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Karola Gustawa, Hieronima Radziejowskiego, Janusza Radziwiłła, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego, Jerzego Rakoczego • wymienia przyczyny i skutki najazdu Szwedów na Polskę 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności najazdu Szwedów na Polskę • omawia kolejne etapy potopu szwedzkiego • wyjaśnia znaczenie podpisania traktatów welawsko-bydgoskich 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie ataku Szwedów na klasztor jasnogórski dla przebiegu wojny polsko-szwedzkiej • ocenia postawę króla Jana Kazimierza podczas konfliktu polsko-szwedzkiego 	
<p>7. Kryzys Rzeczypospolitej Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • konflikt polsko-turecki w drugiej połowie XVII w. • wojna domowa w Rzeczypospolitej 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wydarzenia związane z latami: 1673 r., 1683 r., 1699 r. • poprawnie posługuje się terminami: abdykować, Święta Liga, <i>liberum veto</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania postaci: Jerzego Lubomirskiego, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana Sobieskiego, Marii Kazimiery, Władysława Sycińskiego • lokalizuje na mapie miejsca bitew w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę dynastyczną Jana Kazimierza i wskazuje przyczyny jego abdykacji • omawia przebieg bitwy pod Chocimiem w 1673 r. • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki odsieczy wiedeńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje okoliczności elekcji Jana III Sobieskiego • wyjaśnia, na czym polegał kryzys Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVII w. • ocenia znaczenie zastosowania <i>liberum veto</i> w celu zerwania sejmów 	

<ul style="list-style-type: none"> • panowanie Jana III Sobieskiego • odsiecz wiedeńska • kryzys ustroju Rzeczypospolitej • wygnanie arian 	<p>związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>		<p>wojen Polski z Turcją</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wojny z Turcją w drugiej połowie XVII w. • omawia znaczenie bitwy pod Wiedniem z 1683 r. 			
<p>8. Kultura baroku i sarmatyzmu</p> <p>Zagadnienia, materiał nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> • idee kultury barokowej • wzorce architektury epoki baroku – kościoł II Gesú i pałac w Wersalu • wybitni twórcy literatury baroku • dzieła sztuki barokowej w Polsce • porównanie kultury i sztuki barokowej w Polsce do kultury i sztuki barokowej na zachodzie Europy • sarmatyzm 	<p>–nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści faktów historycznych nawet w stopniu minimalnym, –nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi, –nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie posługuje się terminami: barok, makaronizmy, portret trumienny, sarmatyzm • omawia cechy charakterystyczne dla architektury epoki baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dokonania co najmniej pięciu z wymienionych postaci: Jana Sebastiana Bacha, Jerzego Fryderyka Haendla, Antonia Vivaldiego, Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, Jana Andrzeja Morsztyna, Jana Chryzostoma Paska, Wespazjana Kochanowskiego, Wacława Potockiego • wskazuje kościół II Gesú i Wersal jako wzorcowe budowle w stylu barokowym • omawia cechy charakterystyczne sztuki barokowej w Polsce (z uwzględnieniem swojego regionu) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne rzeźby barokowej • omawia tematykę dominującą w malarstwie i rzeźbie epoki baroku • charakteryzuje polską literaturę barokową 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje związek sztuki barokowej z kontreformacją • przedstawia cechy charakterystyczne kultury sarmackiej • opisuje typowy strój polskiej szlachty z XVII w. 	